

KÄRANDE

Hästens Sängar AB, 556052-6377, Box 130,
731 23 KÖPING

Ombud: advokaten Håkan Borgenhäll och jur. kand.
Kristian Fredriksson, RydinCarlsten Advokatbyrå,
Box 1766, 111 87 STOCKHOLM

SVARANDE

1. Uppa Network for Exclusive Sleeping Solutions Oy,
reg. nr 733.394, Yrittäjätie 11, FI-60100 SEINÄJOKI,
Finland

Ombud: advokaten Hans Roth, Advokatfirman Sand-
berg & Partners KB, Box 587, 581 07 LINKÖPING

2. Brifin Agenturer AB, 556552-1761, Tetorpsvägen 71,
194 39 UPPLANDS VÄSBY

3. T. I.

4. Riise Möbler AB, 556201-6237, Hällagatan 4,
721 34 VÄSTERÅS

5. M. R. E.

SAKEN

Marknadsföring av sängar

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen förbjuder Uppa Network for Exclusive Sleeping Solutions Oy, Brifin Agenturer AB, T. I., Riise Möbler AB och M. R. E. vardera vid vite av fyrahundratusen (400 000) kr att vid marknadsföring av sängar använda det rutnmönster på sängar eller madrasser som framgår av domsbilagorna 1-4.

2. Uppa Network for Exclusive Sleeping Solutions Oy skall ersätta Hästens Sängar AB för rättegångskostnader med tjuogentusenfyrahundratjugosex (21 426) kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker. Av beloppet utgör 20 000 kr ombudsarvode.

3. Brifin Agenturer AB och T. I. skall solidariskt ersätta Hästens Sängar AB för rättegångskostnader med tiotusensjuhundratretton (10 713) kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker. Av beloppet utgör 10 000 kr ombudsarvode.

3. Riise Möbler AB och M. R. E. skall solidariskt ersätta Hästens Sängar AB för rättegångskostnader med trettiovtåusenett Hundratrettionio (32 139) kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker. Av beloppet utgör 30 000 kr ombudsarvode.

YRKANDEN M.M.

Hästens Sängar AB (Hästens) har yrkat att Marknadsdomstolen vid vite av 1 miljon kr förbjuder var och en av svarandeparterna Uppa Network for Exclusive Sleeping Solutions Oy (Uness), Brifin Agenturer AB (Brifin), T. I., Riise Möbler AB (Riise) och M. R. E. att vid marknadsföring av sängar använda de annonser som framgår av domsbilaga 1 och 2, de bildframställningar som återfinns på Internet (domsbilaga 3) eller i Uness produktkatalog (domsbilaga 4) eller annan bildframställning som på väsentligen samma sätt utnyttjar det renommé som tillkommer Hästens. Hästens har vidare yrkat att Marknadsdomstolen vid vite av 1 miljon kr förbjuder var och en av svarandeparterna att vid marknadsföring av sängar använda rutmönster på sängar och madrasser enligt vad som framgår av domsbilagorna 1-4.

Uness har medgett Hästens talan, dock med det förtydligandet att medgivandet endast avser det påtalade rutmönstret i färgerna blått och vitt. Uness har vidare anfört att vitet bör bestämmas till 200 000 kr.

Brifin och T. I. har yttrat sig, men inte angett sin inställning till Hästens yrkanden.

Riise och M. R. E. har, såsom de slutligt bestämt sin talan, medgett Hästens talan.

Hästens har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Marknadsdomstolen meddelade den 19 juli 2001 ett interimistiskt beslut varigenom svarandeparterna vardera vid vite av 200 000 kr förbjöds att vid marknadsföring av sängar använda det rutmönster på sängar och madrasser som framgår av domsbilagorna 1-4.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Hästens

Hästens tillverkar och säljer sängar och sängtillbehör bl.a. under varumärkena Hästens och Hästens Sängar. Hästens industriella sängtillverkning startade år 1917. Bolaget har alltid strävat efter att uppnå högsta kvalitet och hållbarhet. Under senare år har tillverkning och marknadsföring för försäljning till konsumenter utgjort en allt viktigare del av verksamheten, och marknadsföringen av bolagets produkter har fått en ökad betydelse. Hästens har använt sina kännetecken i mycket stor omfattning i reklam i såväl rikstäckande dags-, vecko- och månadspress som i TV-reklam. Det främsta kännetecknet, den s.k. Hästensrutan, introducerades år 1978 och var då ett okänt tygmönster för sängar. Marknadsundersökningar har visat att kännedomen om Hästens och bolagets sängar är mycket hög, bl.a. en undersökning utförd av IMU-Testologen år 1997. Den höga kännedomen om Hästens och utseendet på dess produkter framgår även av en undersökning utförd år 2000 av Brand Eye AB, liksom av två TEMO-undersökningar genomförda år 1997. Hästens har lyckats etablera ett mycket gott renommé som en av de ledande sängtillverkarna. Den medvetna satsningen på att öka kännedomen om sin verksamhet och sina varukännetecken samt den nämnda kvalitetsinriktningen har medfört att Hästens kännetecken besitter ett mycket högt kommersiellt värde.

Ett väsentligt moment i Hästens profil och kännetecken är det rutmönster, Hästensrutan, som finns på sängarna. Rutmönstret, det s.k. Gripsholmsmönstret, förekommer i olika färger. Vanligast, särskilt i marknadsföringen, är rutmönstret i blått, men Hästens marknadsför även sängar i ett flertal färgställningar, bl.a. med grönt rutmönster. Rutmönstret exponeras konsekvent vid all marknadsföring.

Hästens varumärkesregistreringar av Hästensrutan beviljades på basis av den omfattande inarbetningen och den utredning som presenterades år 1997. Registreringarna avser utstyrseln hos en säng med Hästensrutan och ett tyg med samma rutmönster. Den första registreringen är gjord i svartvitt, dvs. utan någon begränsning såvitt avser färg, och den andra avser ett tygmönster i blått och vitt med en begränsning av rutornas storlek till 50 mm. Därefter har Hästens med oförminskad intensitet fortsatt uppbyggnaden av sin profil. Av en undersökning gjord av Sifo år 2000 framgår att rutmönstret som sådant förknippas starkt med Hästens och dess sängar och att rutmönstrets färg inte har någon avgörande betydelse för sammankopplingen.

Uness är en finsk sängtillverkare som tillverkar och marknadsför bl.a. de i målet påtalade sängarna. Bolaget är verksamt på den svenska marknaden genom marknadsföring direkt till konsumenter samt genom att saluhålla sängar till i vart fall återförsäljaren Riise för vidare försäljning. Uness har annonserat i den svenska tidskriften *Möbler & miljö* nr 5 för år 2001. Annonseringen är uteslutande riktad till svenska kunder på den svenska marknaden. Bolaget marknadsför sig också på Internet. Vidare finns en produktkatalog på svenska med en prislista där samtliga priser anges i svenska kronor. Hästens gör gällande att denna marknadsföring i huvudsak riktas mot den svenska marknaden.

Brifin bedriver verksamhet som agent för främst finska möbeltillverkare i Sverige och deltar i marknadsföringen av Uness sängar. Enligt uppgift i fackpress sköter bolaget den svenska marknadsföringen åt Uness. På Brifins hemsida finns en länk till Uness hemsida. T. I. är ensam styrelseledamot i Brifin och har därmed ensam rätt att teckna bolagets firma och ett bestämmande inflytande över verksamheten i bolaget.

Riise bedriver verksamhet som återförsäljare av möbler från en butiklokal i Västerås. Bolaget marknadsför bl.a. sängar tillverkade av Uness. Den 19 och 26 maj 2001 hade Riise i *Vestmanlands Läns Tidning* låtit införa en annons som visade en blåvitrutig säng från Uness. Den 10 juni 2001 infördes i samma tidning en annons som visade en säng med rutmönstret i grönt och vitt. M. R. E. har, såsom ensam styrelseledamot i Riise, rätt att teckna bolagets firma och ett bestämmande inflytande över verksamheten i bolaget.

Hästens kan sägas ha ett mycket gott renommé som sängtillverkare. Bolagets kännetecken är väl inarbetade. Dessa, däribland Hästensrutan och sängar klädda i detta tyg, förknippas med bolagets produkter vilka kännetecknas av hög kvalitet och exklusiv karaktär. De sängar som

tillverkats av Uness och som avbildats i annonserna, på hemsidan och i katalogen företer uppenbara likheter med Hästens sängar eftersom de är klädda i ett tyg som är till förväxling likt Hästensrutan. Genom att använda ett rutmönster som på ett långtgående sätt efterliknar Hästens rutmönster drar svarandena fördel av – snyltar på – det kommersiella anseende och den dragningskraft som Hästens har i den svenska sängbranschen och som byggts upp genom mångåriga ansträngningar. Svarandena försöker härigenom lyfta image och anseende hos de egna sängarna, vilka säljs till ett betydligt lägre pris. En presumtiv sängköpare får intrycket att sängarna är av en kvalitet som motsvarar de betydligt bättre kända sängarna från Hästens. Genom att på detta sätt förespegla en anknytning mellan de marknadsförda sängarna och Hästens produkter drar svarandena nytta av Hästens renommé. Således utnyttjas det uppmärksamhetsvärde och de associationer som är förknippade med Hästens sängar. Anknytningen till Hästens produkter ger återförsäljaren en "kvalitetsstämpel". Detta riskerar att erodera Hästens förtroende på marknaden och skada bolagets renommé.

Marknadsföring av rutiga sängar i det mönster som förekommer på Uness sängar innebär renommésnyltning i strid mot 4 § MFL och därmed skada för Hästens oavsett vilken färg mönstret har. Mönstret som sådant förknippas med Hästens. Oavsett färgställning blir det således fråga om renommésnyltning vid användandet av Hästensrutan. Denna slutsats får särskild tyngd beträffande de färgställningar som ingår i Hästens egen bolsterkollektion, bl.a. grönvitt tyg. Inom varumärkesrätten är det vedertaget att ett varumärke som registrerats i svartvitt anses skyddat i alla färgställningar. Det finns inga sakliga skäl som talar för att det vid en marknadsrättslig bedömning skulle föreligga någon inskränkning beträffande färgställning. Förbudet bör således innefatta även de grönvitrutiga sängarna.

Svarandeparterna

Uness har inte bemött vad Hästens anfört i sak.

Brifin och T. I. har endast uppgett att man tills vidare gjort uppehåll i försäljningen och avvaktar vidare instruktioner från Uness.

Riise och M. R. E. medgav käromålet först när de slutförde sin talan. De har förklarat att de på grund av okunnighet inledningsvis bestred Hästens talan och att de velat framhålla att de vidtagit åtgärder så fort de uppmanats till detta. Till grund för bestridandet anförde de i huvudsak att det införts annonser vid två tillfällen under maj månad 2001, den första med en

blårutig säng och den andra med en grönrutig säng, samt att annonsen ändrades till en bild på en grönrutig säng så snart de erhöll ett faxmeddelande från Hästens ombud.

BEVISNING

Hästens har som skriftlig bevisning åberopat bl.a. de påtalade annonserna, produktkatalogerna och bildframställningarna. Därutöver har Hästens åberopat ett rättsutlåtande från professor M. L.

DOMSKÄL

Målet gäller det rutmönster som använts som utstyrsel på Uness sängar. Rutmönstret förekommer i huvudsak i blått och vitt men också i grönt och vitt. Hästens har gjort gällande att användningen av rutmönstret utgör renommésnyltning i strid mot 4 § marknadsföringslagen (1995:450) (MFL). Såväl Uness som Riise och M. R. E. har medgett Hästens talan, Uness dock med den begränsningen att medgivandet avser det blåvita rutmönstret.

För att renommésnyltning skall anses föreligga förutsätts att en näringsidkare i sin marknadsföring obehörigen anknyter till en annan näringsidkares verksamhet, produkter, kännetecken eller liknande. Ytterligare ett krav för att ett förfarande skall kunna innebära renommésnyltning är att det som utnyttjas är väl känt på marknaden så att det förknippas med den andre näringsidkaren. Förfaranden av detta slag kan strida mot generalklausulen i 4 § MFL och det otillbörliga i dessa fall består i att ”den snyltande” till sin ekonomiska fördel utnyttjar det värde som ligger i en positiv föreställning hos konsumenterna vilken skapats genom insatser av den andre näringsidkaren. Ett sådant utnyttjande är typiskt sett också ägnat att i en eller annan form skada den utsatte näringsidkaren och försämra konsumenternas marknadsöverblick.

Frågan om användning av det aktuella rutmönstret (den s.k. Gripsholmsrutan) som utstyrsel på sängar har under senare tid prövats i flera avgöranden av Marknadsdomstolen. I det flesta fall har det varit fråga om rutmönster i färgerna blått och vitt. I avgörandet MD 2000:25 (Hästens mot Skeidar Möbler & Interiör AB) prövades dock frågan om Skeidars användning av ett blåvitt eller ett gulvitt rutmönster. Domstolen uttalade att särskilt blåvitt men även gulvitt rutmönster genom Hästens omfattande marknadsföringsåtgärder, särskilt under 1990-talet, väckt uppmärksamhet och blivit välkänt bland allmänheten samt som sängutstyrsel fått

en ny aktualitet och ett nytt innehåll. Av utredningen i det målet framgick att rutmönstret of-
tast av konsumenterna uppfattades som ett kännetecken för Hästens sängar. Domstolen fann
att Skeidars användning av ett likartat rutmönster utgjorde renommésnyltning. Användning
av ett blåvitt rutmönster har aktualiserats även i avgörandena Hästens mot Lagans Textilfa-
briker AB (MD 2001:16), Hästens mot NMG Nordiska Möbelgrossisten AB (MD 2002:24)
och senast i Hästens mot Unistar Oy m.fl. (MD 2002:33).

Det är inte möjligt att generellt ange att användning av ett med Hästens likartat rutmönster i
vissa färger eller färgkombinationer är oförenlig med MFL, utan en bedömning måste göras
i varje enskilt fall utifrån det helhetsintryck som mönstret ger. Enligt domstolens mening har
det rutmönster som använts på Uness sängar i både blåvit och grönvit färgställning en stark
anknytning till Hästens rutmönster och associerar till detta. Därigenom utnyttjas kommersi-
ellt ett uppmärksamhetsvärde som Hästen får anses ha skapat hos konsumenterna. Mark-
nadsföringen av Uness sängar med det aktuella mönstret utgör därför renommésnyltning i
strid mot 4 § MFL.

Av utredningen i målet framgår att Uness och Riise har marknadsfört de aktuella sängarna i
Sverige och att även Brifin har deltagit i marknadsföringen som agent för Uness. Ett förbud
skall därför meddelas mot de tre bolagen. T. I. och M. R. E. är ensamma styrelseledamöter i
Brifin respektive Riise och får härigenom anses ha haft ett bestämmande inflytande över
verksamheten i bolagen och tagit aktiv del i marknadsföringen. Ett förbud skall därför med-
delas även mot T. I. och M. R. E. (se 14 § andra stycket MFL, jfr bl.a. MD 2000:19). Förbu-
det bör utformas så att det omfattar marknadsföring av sängar med det påtalade rutmönstret
på sängar och madrasser.

Av 19 § MFL följer att ett förbud skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är
obehövt. Sådana särskilda skäl föreligger inte. Däremot saknas anledning att bestämma
vitet så högt som Hästens begärt. Vitesbeloppet bör bestämmas till 400 000 kr för var och en
av svarandena.

Rättegångskostnader

Av 18 kap. 1 § rättegångsbalken följer att en part som förlorar ett mål som huvudregel skall
ersätta motparten för hans rättegångskostnader. Uness har bestritt ersättningsskyldighet på
den grunden att Hästens inlett en onödig rättegång och framhållit att bolaget omedelbart

medgett Hästens talan. Uness har därvid pekat på att det varningsbrev som erhöles från Hästens var otydligt såtillvida att det främst rörde frågan om varumärkesintrång och endast innehöll ett allmänt påstående om att Uness samtidigt bröt mot MFL; för det fall brevet hade utformats tydligare hade Uness upphört med marknadsföringen tidigare. Uness synes dock inte ha vidtagit någon åtgärd med anledning av brevet utan först när talan väcktes upphört med marknadsföringen. Marknadsdomstolen anser inte, även om varningsbrevet givits en inte helt lyckad utformning, att Hästens kan sägas ha inlett en onödig rättegång. Bestämmelsen i 3 § samma kapitel är därför inte tillämplig. Förhållandena är inte heller sådana att vardera parten bör stå sina rättegångskostnader. Hästens är således såsom vinnande part berättigat till ersättning för rättegångskostnader.

Hästens har yrkat dels att Uness, Brifin och T. I. solidariskt förpliktas att betala 38 339 kr och att Uness därutöver förpliktas att betala 1 500 kr, dels att Riise och M. R. E. solidariskt förpliktas att betala 39 839 kr. Av det sammanlagda beloppet avser 75 400 kr ombudsarvode och 4 278 kr utlägg.

Marknadsdomstolen anser att ersättning för ombudsarvode skäligen bör utgå med sammanlagt 60 000 kr. Den begärda ersättningen för utlägg är däremot skälig.

Riise och M. R. E. har motsatt sig att rättegångskostnaderna fördelas på det sätt som Hästens yrkat och ansett att svarandena skall åläggas betalningsskyldigheten solidariskt. Marknadsdomstolen anser emellertid att den fördelning som Hästens gjort av rättegångskostnaderna är rimlig.

Uness har för sin del motsatt sig att bolaget åläggs solidariskt betalningsansvar för rättegångskostnader med någon annan svarandepart och begärt att bolaget endast förpliktas betala den del av kostnaderna som är hänförlig till Uness.

I de fall där två eller flera parter svarar solidariskt för rättegångskostnader kan rätten enligt 18 kap. 11 § rättegångsbalken, om någon av dem yrkar det, med hänsyn till omständigheterna pröva hur kostnaderna skall fördelas mellan dem eller om någon av dem skall stå för samtliga kostnader. Marknadsdomstolen finner att de rättegångskostnader som avser Uness,

Brifin och T. I. bör fördelas på så sätt att Uness åläggs att betala två tredjedelar och Brifin och I. en tredjedel.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Ingegerd Westlander, Maria Renmyr (skiljaktig), Anders Stenlund och Barbro Wickman-Parak

Sekreterare: Göran Söderström